

Els ulls d'infant i la guerra

Montserrat Ribas i Piera

Els altres exiliats

Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2016.

Aquest llibre està escrit des de la candidesa d'una nena—l'autora— que va viure la Guerra Civil espanyola als sis, set, vuit i nou anys, i que la va viure com una gran aventura, primer per l'estranger i després a l'Espanya «nacional». És al final del llibre (és a dir, quan entren a Barcelona amb l'exèrcit victoriós) quan comença a adonar-se del horror de la guerra fratricida, dels bombardeigs, dels assassinats, de la destrucció i de l'inici d'una línia dura contra el català i els catalans... Però el 95% del llibre és un camí de roses, encara que de tant en tant li arribi algun esquitx de la guerra real, que ella es pren amb una innocència espaterrant i embolicat amb paper de cel·lofana. El lector d'aquest llibre s'adona que la família devia fer mans i mànigues per tapar els ulls de la nena, tot i que ella no ho constata per escrit. L'inici de la guerra agafa la família a Barcelona, però ja el 9 d'agost marxen a Perpinyà i inicien un periple per Europa: de Perpinyà a Itàlia (Nervi, Florència i Roma) i després a Suïssa (Montreux). Un any més tard passen per Hendaia a l'Espanya dita «nacional» i viuen en diverses contrades: Aranda de Duero, Salamanca, Sant Sebastià... El pare s'enrola a l'Exèrcit de l'Aire i la família el va seguint per aquestes ciutats segons les diferents destinacions. La Montserrat progressivament va adonant-se del terror de la guerra, però no serà fins anys més tard que reularà en els seus records i en teixirà la veritable història. El subtítol, «La Guerra Civil vista per una nena», correspon als records que té l'autora afavorits per una situació social i familiar immillorable. És veritat que diu que no vol fer valoracions polítiques i ideològiques, i això fa que resti al seu relat molt del pes moral de la situació que va viure. Sembla difícil que no captés més aspectes del drama que s'estava vivint i que els seus familiars patien, però la innocència la vesteixen de blanc perquè sovint no hi ha res que l'embruti.— G.O. de L.B.